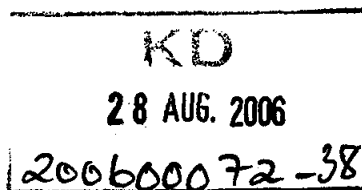

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler/tlf.
Terje Emblem, 22037227

Vår ref.
200604669
Deres ref.
200600072/SOR

Oslo,
24.08.2006

Høringsuttalelse - utdanningssamarbeid med Nord-Amerika

Vi viser til departementets brev av 11.07.2006 vedrørende satsingsplan for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika.

Nord-Amerika har tradisjonelt hatt meget stor betydning for Norge, både innenfor forskning og høyere utdanning. Forskningsssamarbeidet har holdt et jevnt høyt nivå over mange år, og de tiltakene som er satt i verk som oppfølging av strategien for forsknings- og teknologissamarbeid, har bidratt til å styrke kontakten med USA og Canada.

Forskningsrådet mener det er grunn til å følge utviklingen av utdanningssamarbeidet med oppmerksomhet. Sviktende tilstrømning av norske studenter til høyere utdanning i USA, gir grunn til bekymring. Høyere utdanning og forskning er nært relaterte virksomheter, og dersom nedgangen fortsetter, vil det på sikt også kunne virke negativt for forskningssamarbeidet. Forskningsrådet er derfor generelt positiv til at det settes i verk tiltak for økt utdanningssamarbeid og studiemobiliteten overfor USA og Canada.

Utvalgets innstilling omhandler en lang rekke aspekter ved utdanningssamarbeid og studiemobilitet, og det er fremmet en rekke forslag. Forskningsrådets kommentarer er relatert til de som har betydning for forskningssamarbeidet.

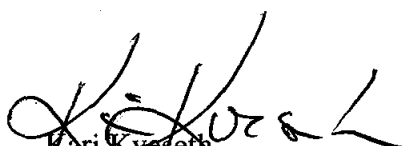
I utvalgets rapport er nivået for studieavgifter (skolepenger) framhevet som et viktig hinder for økt studiemobilitet, og det foreslås at rammene for støtte øker. Forskningsrådet vil peke på at nivået for disse avgiftene varierer med studiested. Størst er studieavgiftene på de universitetene som når høyest opp i internasjonale rangeringer av forskningsinstitusjoner. Forskningsrådet mener støtte til studieavgift (gebyrstipend) bør graderes, slik at det stimuleres til at norske studenter oppholder seg ved de beste og høyest rangerte universitetene.

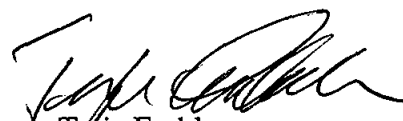
Utvalget har i svært liten grad rettet søkelyset mot forskerutdanningen. Det foreslås fullstipendering av studieavgifter på inntil kr 52320 per år for delstudenter og masterstudenter, uten at PhD-studenter er omtalt. Videre foreslås det en ordning med ettergivelse av lån etter avsluttet utdanning. Forskningsrådet vil imidlertid vise til at det ved mange institusjoner er en flytende grense mellom master- og PhD-studier. Mange institusjoner praktiserer ordninger der man kan gå rett på PhD-studiene etter avlagt undergraduate-eksamen, uten at det stilles krav om at mastergrad skal avlegges. Utvalgets forslag innebærer en stimulans til at norske studenter avlegger mastergrad, mens PhD-graden ikke vies oppmerksomhet.

Etter Forskningsrådets syn vil det være ønskelig at flere nordmenn avlegger en PhD ved høyt rangerte amerikanske og canadiske institusjoner. Forskningsrådet er kjent med at det ved amerikanske og canadiske institusjoner finnes muligheter for stipend for PhD-studier, og disse bør fortsatt utnyttes fullt ut. Imidlertid, dersom en skal få til en vesentlig økt kontingent av norske PhD-studenter ved nordamerikanske institusjoner, bør en vurdere særskilte incentiver for å få dette til. Det bør vurderes å tilby PhD-studenter stipend fra Lånekassen på lik linje med det som er foreslått for master-studenter, men tidsbegrenset, for eksempel avgrenset til første år av PhD-studiet.

Forskningsrådet har finansieringsordninger for PhD-studier ved nordamerikanske universiteter, og det gis støtte til tidsbegrensede opphold i USA og Canada for PhD-studenter ved norske institusjoner. Som er en oppfølging av forskningsstrategien overfor Nord-Amerika er det med finansiering fra Kunnskapsdepartementet etablert et eget program for mobilitet, Leiv Eiriksson-programmet. Alle kan søke, men det gis prioritet til yngre forskere og stipendiater. Erfaringene så langt er at svært mange godt kvalifiserte kandidater har søkt, men de midlene som er til rådighet i programmet, har gjort det mulig å støtte bare et begrenset antall av søkerne. Det vil være en effektiv og direkte måte å støtte samarbeidet omkring forskerutdanning ved å gi større finansielle rammer for programmet.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Kari Kveðeth
direktør

Torge Emblem
spesialrådgiver